

Deze foto van de lasafdeling van Smit Las in Nijmegen, met op de voorgrond de L.T. 1 en de L.T. 2, is een van de vele historische foto's die te bekijken zijn op de website www.willemsmithistorie.nl. Op deze site is de geschiedenis van Willem Smit & Co's Transformatorfabriek tot op heden (Lincoln Smitweld) in kaart gebracht, met een uitgebreide verzameling historisch beeldmateriaal en teksten. Grondlegger van de website is Rudo Hermsen (medewerker Smit Draad), die de site in 2008 oprichtte. Inmiddels wordt de website beheerd door de in 2013 opgerichte Stichting Willem Smit Historie Nijmegen.

Nieuw in 1928: de laschtransformator Type L.T. 1

Zeker de ouderen herkennen hem wel: de vrijwel onverwoestbare lastransformator in de houten behuizing, die in vele fabrieken en werkplaatsen in Nederland dienst heeft gedaan. Regelmatig kom je oude lastransformatoren ook nu nog tegen bij lasbedrijven, weliswaar niet om ermee te lassen, maar vanwege de emotionele waarde. De L.T. 1 was de eerste lastransformator die in de jaren 20 ontwikkeld werd door Smit Las in Nijmegen. Het was dankzij de stalen wielen en de handvaten een gemakkelijk te verplaatsen apparaat. De keuze voor de teakhouten behuizing had te maken met de nogal ruwe omgang met apparatuur in die tijd. De regeling gebeurde door middel van het draaien van een kruk op het deksel. Veiligheid was in die dagen van een totaal andere orde dan nu. Zo waren de primaire en secundaire klemmen van

de transformator afgedekt met een simpel deksel en daardoor gemakkelijk toegankelijk. Afhankelijk van de klem waarmee de secundaire kabel verbonden was, was de transformator regelbaar tussen 45 en 95 A, of tussen 90 en 200 A. De transformator werd gebouwd voor alle spanningen tot 550 V. De lasstroom was continu regelbaar tussen de 45 en 200 ampère dankzij de verstelbare kern in de transformator, en de keuzemogelijkheid om de kabel van de elektrodehouder op 'klem 1' of op 'klem 2' aan te sluiten.

Dat een lastransformator als de L.T. 1 geliefd was in de markt, kwam doordat de transformator veel goedkoper was dan de tot dan toe alleen maar verkrijgbare lasgelijkrichters. Verder had de populariteit te maken met het feit dat beklede elektroden ook goed lasbaar waren op wisselstroom.

Willem Benjamin Smit uit Slikkerveer ging in 1885 naar Nijmegen met de opdracht van de burgemeester om de stad te voorzien van elektrische verlichting. Na veel opstartproblemen werd dit in 1891 een succes. Nijmegen had als eerste stad in Nederland elektrisch licht en daarmee ook de eerste gemeentelijke elektriciteitscentrale van het land. Vanwege ruimtegebrek in Slikkerveer, richtte Willem Smit in 1913 aan de Groenestraat in Nijmegen een nieuwe fabriek op: "Willem Smit Elektrotechnische Industrie". Deze fabriek startte als producent van transformatoren voor elektriciteitscentrales en elektriciteitstransport. In dezelfde periode werd het elektrisch booglassen ontwikkeld en ging het bedrijf zich ook richten op het ontwikkelen van lastransformatoren. Tussen 1923 en 1924 ontwikkelde Thomas Rosskopf voor Smit Las de eerste elektrische lastransformator van Nederland. Het eerste ontwikkelde model, de L.T. 1, was in 1924 klaar voor productie. In 1927 werd een aparte afdeling opgericht voor de fabricage van elektroden.

Met dank aan Fred Neessen voor tekst en beeldmateriaal: foto's LT 1, afbeelding Willem Smit